

Geen kans op miljoenen zoals voor slachtoffers Bijlmerramp

Schadevergoeding valt veel lager uit

Telegraaf, 23 december 1992. Via Delpher

Van onze verslaggevers. AMSTERDAM, woensdag

De slachtoffers en nabestaanden van de ramp met de Martinair DC10 moeten rekening houden met aanmerkelijk lagere schade-uitkeringen dan de miljoenen die betrokkenen bij de Bijlmerramp in het vooruitzicht zijn gesteld. De getroffen van Faro vallen onder het Verdrag van Warschau dat voorziet in een maximale uitkering van zowat 41.000 gulden.

Het grote verschil zit hem in het land waar geprocedeerd kan worden. In het geval van de Bijlmerramp is dat Amerika, waar rechters regelmatig miljoenenclaims honoreren, terwijl de juridische strijd over de Faro-claims hoogstwaarschijnlijk in het veel calvinistischer Nederland zal worden gevoerd.

Dit zeggen advocaten van het bekende Amsterdamse kantoor Boekel De Nerée. Dit bureau is door de ANWB ingehuurd om alle slachtoffers en nabestaanden van de Portugese crash gratis juridische bijstand te verlenen. **De ANWB wil met deze actie voorkomen dat er, zoals bij de Boeingramp in de Bijlmer, weer "Amerikaanse toestanden" ontstaan** rond de slachtoffers, aldus directeur Alarmcentrale mr. Sylvia Den Ouden-Huygen.

Maximum Dfl 40.964

De advocaten H.J. Bunjes en F.G. Vreede van Boekel De Nerée baseren zich bij hun inschatting van de schadeclaims in eerste instantie op het Verdrag van Warschau, dat de aansprakelijkheid van de luchtvervoerder ten opzichte van zijn passagiers regelt. De maximale uitkering is in dat verdrag vastgesteld op Dfl 40.964. Martinair is in principe alleen genoodzaakt dit bedrag op tafel te leggen als de schuldvraag is geregeld.

Toch geloven de advocaten niet dat het zover zal komen. Bunjes: "In de luchtvaartwereld is het goed gebruik om slachtoffers zo snel mogelijk schadeloos te stellen en de juridische aansprakelijkheid later onderling te regelen. Dat is vaak voor beide partijen beter: slachtoffers en nabestaanden hoeven niet de soms langslappende rechtsgang rond de schuldvraag mee te maken en de maatschappijen hebben er behoefte aan om snel uit de negatieve publiciteit te komen."

Ook over de hoogte van de uiteindelijke claims valt volgens de twee juristen niets definitiefs te zeggen. Vreede wijst op de *Montreal Agreement*, een luchtvaartverdrag dat stelt dat maatschappijen die richting Amerika vliegen bij ongelukken het dubbele van Warschau moeten uitkeren. De jurist: "We zoeken momenteel uit of Martinair die regeling ook van toepassing acht op andere bestemmingen, zoals Portugal."

Bunjes sluit verder niet uit dat Martinair zelf met hogere bedragen zal komen: "Het is zeker mogelijk dat Martinair bereid zal zijn om hoger te gaan dan de limieten. Want: hoe verdedig je het als vliegmaatschappij dat slachtoffers van een ramp als in de Bijlmer miljoenen krijgen, terwijl de Faro-slachtoffers maar met 40.000 gulden moeten leven? Een schrijnend voorbeeld: als er bij de ramp een kostwinner is overleden, dan is zijn weduwe zeker niet gecompenseerd met dit bedrag. Net zomin als iemand met zulk zwaar letsel dat hij zijn werk verliest."

Bunjes en Vreede verwachten dat het onderzoek naar de oorzaken van de ramp binnen een half jaar zal zijn afgerond. Dan moet ook duidelijk zijn wie verantwoordelijk is voor de ramp: Martinair, de verkeersleiders van Faro of de Amerikaanse vliegtuigfabrikant McDonnell-Douglas.

"De laatste partij lijkt me gezien deze situatie uitgesloten," zegt advocaat Bunjes, **"een mankement aan het vliegtuig lijkt me slechts een hypothetische mogelijkheid"**, dus blijven er maar twee mogelijkheden: procederen in Portugal of in Nederland. In het Portugese recht ligt het maximum voor dit soort schade zo laag dat het voor ons niet interessant is."

Transport 3 gewonden te riskant Slachtoffers brand blijvend verminkt

Van onze verslaggevers BEVERWIJK, woensdag In de loop van de morgen arriveren op Schiphol dertien naar tot zeer ernstig verbrande slachtoffers van de vlammen in Faro. Voor zover nu bekend gaat het om volwassenen met tweede en derde graads verbrandingen. Zij zijn de afgelopen nacht opgehaald bij drie ziekenhuizen in de Portugese hoofdstad Lissabon door een medisch team van twee mannen en drie gespecialiseerde brandwond-verpleegkundigen van Beverwijk.

Volgens anesthesioloog Dr. Mackie van het Brandwondencentrum in Beverwijk zijn hun lichamen voor 75 procent verbrand. In veel gevallen zullen de verminkingen blijvend zijn.

Botbreuken Twee tot drie Faro-slachtoffers zijn er zo ernstig aan toe dat zij voorlopig nog niet naar Nederland kunnen worden vervoerd. Transport voor hen hun toestand grote risico's kunnen inhouden. Naast zeer uitgebreide verbandingen hebben deze mensen getroffen overlevenden van de ramp botbreuken en schaaftwonden en/of ernstig longletsel door inademen van giftige gassen. De brandwondslachtoffers worden rechtstreeks overgebracht naar de brandwondcentra van Beverwijk (bij het Streekluis Ziekenhuis) en Amsterdam (Zuiderziekenhuis). Dokter Mackie is overigens de geestelijke vader van het 'slachtoffer' 'triesteam'. Dit team van specialisten maakt de plaats van een grote ramp in het buitenland, of in ziekenhuizen aldaar, een serie van welke slachtoffers zo

Overlevenden prijzen hulpverleners Nederlandse gemeenschap Portugal

„Dit zijn onze verdienste”

Van onze speciale verslaggevers

FARO, woensdag

De dag na de ramp. Amper tijd voor het verwerken van emoties, het stillen van verdriet, want de realiteit wil dat de slachtoffers, liefst allemaal, naar huis terugkeren. In drie hotels waar de Nederlanders wachten op hun repatriëring, zetten mensen van de ANWB, SOS-International en Martinair de toon. In ochtendbijkomsten in de drie grote hotels van Faro.

Er is alleen maar pijn en verdriet. Geen chaotische tafereelen meer. Twee vliegtuigen wachten, een hospitaal. Airbus en een Boeing 787. Vragen zijn er des te meer. Is er nog iets over van de bagage? Waarschijnlijk niet. Hoe komen we aan een paspoort, wie gaat de schade betalen, wie wacht er op ons op Schiphol? En mogen families afscheid bij elkaar blijven, want we willen elkaar niet meer in de steek laten”, zegt een

Goud waard!

Voor alles wordt gezorgd, alles wordt geregeld. Het is een schrale troost maar de hulpverleners gaan tot het uiterste. „Wil u in de krant zetten dat de Nederlanders die hier wonen, fantastisch werk hebben geleverd”, dringt een gevonde man aan. „Die zijn hun gewicht in goud waard. Wat zij gepresteerd hebben, kerstengelen zijn het!” Mr. Marian Doos, voorzitter van de Nederlandse vereniging hier, had gehoopt dat ze nog meer kon doen.

De ramp met de Martinair DC10 was nog geen tien minuten geleden gebeurd of zij was via de radio de Nederlandse gemeenschap te mobiliseren. Honderden mensen gaven zich als vrijwilliger. De één nam medicijnen mee, de ander rukte kleren uit de kast en allen spoedden ze zich naar het vliegveld, het ziekenhuis en de hotels. Ik ben advocaat, en ik heb werkdag mijn vliegticket meegenomen als binneco-

meer”, vertelt Marian. „Ik heb twee titels en dat opende deuren. Want we weten uit ervaring hoe de Portugese werken, langzaam, en dat taal een enorme barrière is.” Telefooncentrales in de hotels werden al snel bemand door Nederlanders. In ziekenhuizen gaven ze zich als tolk op. Hulp waar nodig, koffie voor wie koffie wou. Voor de kinderen werden cadeautjes meegenomen, voor de ouders was er een bemoedigend woord. Er waren erbij die zich slachtoffers in huis namen, waar familie gebeld kon worden en zaken worden geregeld.

Kind van 2 jaar

„Absolute noodzaak”, zegt Marian, „als je weet dat Portugal een ramp als deze ook nauwelijks aanpakten. Gistermiddag werden er in het startstuk van het neergestorte vliegtuig nog een kind van twee jaar en een baby aangetroffen. In leven. Zoveel uur na de ramp. Gisteren was het echt chaos.” Vandaag is er verdriet al langzaam duidelijk wordt wie de vuurzee waarschijnlijk niet heeft overleefd, het ziekenhuis en de hotels. Ik ben advocaat, en ik heb werkdag mijn vliegticket meegenomen als binneco-

MOMENTS by Rosalind Wiseman MOMENTS CAN CHANGE YOUR LIFE voor Liesbeth ZIE PAGINA 10.

Geen kans op miljoenen zoals voor slachtoffers Bijlmeramp

Schadevergoeding van veel lager uit

Van onze verslaggevers AMSTERDAM, woensdag De slachtoffers en nabestaanden van de ramp met de Martinair DC10 moeten rekening houden met aanmerkelijk lagere schade-uitkeringen dan de miljoenen die betrokkenen bij de Bijlmercrash in het vooruitzicht zijn gesteld. De getroffen van Faro vallen onder het Verdrag van Warschau dat voorziet in een maximale uitkering van zo'n 41.000 gulden.

Het grote verschil zit hem in het land waar geprocedeerd kan worden. In het geval van de Bijlmercrash is dat Amerika, waar rechtshulpverleners regelmatig miljoenen claimen honoreren, terwijl de juridische strijd over de Faro-claims hoogstwaarschijnlijk in het veel californische Nederland zal worden gevoerd.

Dit zeggen advocaten van het bekende Amsterdamse kantoor Boeke De Nere. Dit bureau is door de ANWB ingehuurd om alle slachtoffers en nabestaanden van de Portugese crash gratis juridische bijstand te verlenen. De ANWB wil met deze actie voorkomen dat er, zoals bij de Boeingramp in de Bijlmer, weer Amerikaanse toestanden ontstaan rond de slachtoffers, aldus directeur Alarn centrale mr. Sylvia Den Ouden-Huygen.

Maximum / 40.964

De advocaten H.J. Bunjes en F.G. Vreede van Boeke De Nere baseren zich bij hun inschatting van de schadeclaims in eerste instantie op het Verdrag van Warschau, dat de aansprakelijkheid van de luchtvervoerder in eerste instantie op de vluchtwinkel is in dat verdrag vastgesteld op 40.964. Martinair is in principe alleen aansprakelijk als de schade voortvloeit uit het gebruik van de vluchtwinkel, dus stellen de juridische aansprakelijkheid later onderling te regelen. Dat is vaak voor beide partijen beter: slachtoffers en nabestaanden hoeven niet de soms langlopende rechtspraak rond de schadevraag mee te maken en de aansprakelijkheid hebben er behoefte aan om snel uit de negatieve publiciteit te komen. Ook over de hoogte van de uiteindelijk claims valt volgens de twee juristen niets definitiefs te zeggen. Vreede wijst op de Montreal Agreement, een luchtvaartverdrag dat stelt dat maatschappijen

die richting Amerika vliegen bij ongelukken het dubbele van Warschau moeten uitkeren. De jurist: „We zoeken momenteel uit of Martinair die regeling ook van toepassing acht op andere bestemmingen, zoals Portugal.” Bunjes sluit verder niet uit dat Martinair zelf met hogere bedragen zal komen. „Het is zeker mogelijk dat Martinair bereid zal zijn om hoger te gaan dan de limieten. Want hoe verdrietig je het als vliegmaatschappij dat slachtoffers van een ramp als in de Bijlmer miljoenen krijgen, terwijl de Faro-slachtoffers maar 40.000 gulden moeten leven. Een schrijnend voorbeeld: als er bij de ramp een kostwinster is overleden, dan is zijn weduwe zeker niet gecompenseerd met dit bedrag. Net zomin als iemand met zulk zwaar letsel dat bij zijn werk verliest.” Bunjes en Vreede verwachten dat het onderzoek naar de oorzaken van de ramp binnen een half jaar zal zijn afgerond. Dan moet ook duidelijk zijn wie verantwoordelijk is voor de ramp: Martinair, de verkeersleiders van Faro of de Amerikaanse vliegtuigfabrikant McDonnell-Douglas. „De laatste partij lijkt me gezien deze situatie uitgesloten”, zegt advocaat Bunjes, „een mankement aan het vliegtuig lijkt me slechts een hypothetische mogelijkheid, dus blijven er maar twee mogelijkheden: procederen in Portugal of in Nederland. In het Portugees recht ligt het maximum voor dit soort schade zo laag dat het voor ons niet interessant is.”

Martinair-vluchten zonder kranten

SCHIPHOL, woensdag Passagiers van Martinair-toestellen, die gisteren vanaf Nederlandse luchthavens vertrokken, hebben het zonder ochtendkranten moeten stellen. De luchtvaartmaatschappij heeft er geen leerd.

De Nederlandse gemeenschap in Portugal gaf met gulle hand kleding en cadeaus aan de slachtoffers. „Zij zijn onze kerstengelden”, vertelde één van de overlevenden geïnterviewd.

Foto's: Hans Peters

OOK KAMER GESCHOKT

Van onze verslaggevers DEN HAAG, woensdag Tweede-Kamer voorzitter Deelman heeft gisteren namens de Tweede Kamer zijn toediening betuigd aan de familieleden van de slachtoffers van de vliegcrash in Faro.

In een brief aan de directie van Martinair schreef de Kamer voorzitter: „Dit probleem heb ik kennis genomen van de verschrikkelijke vliegcrash, die zich in Faro heeft voltrokken. Namens de Tweede Kamer wil ik oprecht medeleven betuigen aan de familieleden van de slachtoffers en de passagiers die bij de ramp verongelukkig zijn overleden, almede aan al diegenen die in welke vorm dan ook bij deze ramp zijn betrokken.”

Dr. Dave Mackie... voor Liesbeth ZIE PAGINA 10.

Besmetting... voor Ingrid ZIE PAGINA 10.

Magnetic... voor Ingrid ZIE PAGINA 10.

Rampervaring best te verwerken in vliegtuig

Van onze verslaggevers LEIDEN, woensdag Mensen die een schokkende ervaring als de vliegcrash met het Martinair-toestel in Portugal van nabij hebben gezien, het best zo snel mogelijk opnieuw in het vliegtuig stappen. „Voor de verwerking van zo'n ervaring geldt in het algemeen: hoe sneller je instapt, hoe beter het is.” Hulpverleners moesten zich

gisteren in het Portugese Faro inspannen om sommige passagiers van het verongelukte Martinair-toestel te bewegen de terugreis per vliegtuig te maken. Twintig mensen konden door een psycholoog worden overgehaald, zes anderen weigerden en zullen de reis per bus maken. „Het verbaast me overigens dat Martinair geen contact met de stichting Valk heeft

gelegd. Wij zijn tenslotte als geen ander in deze problematiek gespecialiseerd”, aldus Van Gerwen. De ramp in Portugal heeft bij de stichting Valk niet geleid tot een grotere vraag om hulp. „Integendeel”, zegt Van Gerwen. „De angst voor het vliegen neemt onder deze omstandigheden toe en dat maakt het voor deze mensen nog moeilijker zich bij ons aan te melden.” (ANP)

Gabriela Sabatini... voor Debby ZIE PAGINA 10.